

Зразок ситуаційного завдання

До Вищої ради правосуддя надійшла дисциплінарна скарга на суддю районного суду м. Н-ськ С., подана старшим інспектором відділу чергової служби управління патрульної поліції в Н-ській області І.

Згідно з викладеними у дисциплінарній скарзі обставинами, 01 травня 2024 року о 16 год 50 хв. в м. Н-ськ, перехрестя вул. Яновського та вул. Комарова, суддя С., керуючи автомобілем «Porsche Cayenne», д.н.з. НОМЕР_1, не вибрав безпечної швидкості руху, не дотримався безпечної дистанції та скоїв зіткнення з автомобілем «Toyota Corolla», д.н.з. НОМЕР_2, що належав громадянину В., який зупинився на світлофорі попереду. При дорожньо-транспортній пригоді автомобілі отримали механічні пошкодження з матеріальними збитками.

Коли І. у складі наряду патрульної поліції прибув на місце ДТП, він звернув увагу на те, що водій автомобіля «Porsche Cayenne», д.н.з. НОМЕР_1, С. має явні ознаки сп'яніння (не тримається на ногах, має нечітку дикцію, з порожнини рота відчувається запах алкоголю тощо), та запропонував йому пройти огляд на стан сп'яніння з використанням спеціальних технічних засобів, дозволених до застосування МОЗ та Держспоживстандартом (алкотестеру «Drager»). Однак С. відмовився від проходження огляду на стан сп'яніння, пред'явив поліцейським посвідчення судді та заявивши, що поспішає на судове засідання, залишив місце події. За даними фактами відносно С. було складено протоколи про адміністративні правопорушення: серії ААД № 125450 від 21.05.2024 за ч. 1 ст. 130 та серії ААД № 125451 від 21.05.2024 року за ст. 122-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП).

Крім того, заявником вказано, що за результатами вивчення поданих суддею С. щорічних декларацій особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, було встановлено відсутність у них відомостей про автомобіль «Porsche Cayenne», д.н.з. НОМЕР_1, яким керував

суддя під час ДТП, хоча про постійне користування суддею С. цим автомобілем свідчить складання щодо нього трьох протоколів про різні адміністративні правопорушення, передбачені ст. 122 КУпАП (перевищення встановлених обмежень швидкості руху, проїзд на заборонний сигнал регулювання дорожнього руху та порушення інших правил дорожнього руху), вчинені саме під час керування цим автомобілем впродовж останніх трьох років.

З огляду на це, на думку скаржника, в діях судді наявні ознаки дисциплінарних проступків, передбачених п.п. 3 та 10 ч. 1 ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Дисциплінарна скарга містила посилання на фактичні дані, а саме протоколи про вчинення адміністративних правопорушень, передбачених ст. ст. 122, 122-4 та 130 КУпАП.

За результатами попередньої перевірки дисциплінарної скарги дисциплінарний інспектор Вищої ради правосуддя, визначений автоматизованою системою розподілу справ для попередньої перевірки відповідної дисциплінарної скарги (далі – дисциплінарний інспектор) залишив скаргу без розгляду та повернув її скаржнику, мотивуючи це тим, що вона мала бути подана керівником управління патрульної поліції, а не рядовим поліцейським. В частині твердження про вчинення суддею дисциплінарного проступку, передбаченого п. 10 ч. 1 ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», дисциплінарна скарга не підлягає розгляду Вищою радою правосуддя, доки триває провадження у справі про адміністративне правопорушення, вчинені суддею С. В частині твердження про вчинення суддею С. дисциплінарного проступку, передбаченого п. 10 ч. 1 ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», дисциплінарна скарга не містить посилання на фактичні дані (свідчення, докази), оскільки встановлення порушень декларування суддею є виключною компетенцією Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК).

Не погодившись із таким рішенням дисциплінарного інспектора Вищої ради правосуддя, І. оскаржив його до Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя.

Питання:

1. Чи наявні у діях судді С. ознаки дисциплінарного проступку, передбаченого п. 3 ч. 1 ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»? Надайте відповідь «так» або «ні» і обґрунтуйте її з посиланням на норми чинного законодавства України та, за необхідності, на Бангалорські принципи поведінки суддів.

2. Чи наявні у діях судді С. ознаки дисциплінарного проступку, передбаченого п. 10 ч. 1 ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»? Надайте відповідь «так» або «ні» і обґрунтуйте її з посиланням на норми чинного законодавства України та, за необхідності, на Бангалорські принципи поведінки суддів.

3. Чи відповідає закону залишення скарги без розгляду та повернення її скаржнику з мотивів подання її рядовим поліцейським, а не керівником управління патрульної поліції? Надайте відповідь «так» або «ні» і обґрунтуйте її з посиланням на норми чинного законодавства України.

5. Чи відповідає закону залишення скарги без розгляду та повернення її скаржнику з мотивів того, що триває провадження у справі про адміністративне правопорушення, вчинені суддею С.? Надайте відповідь «так» або «ні» і обґрунтуйте її з посиланням на норми чинного законодавства України та, за необхідності, на практику Вищої ради правосуддя та/чи Верховного Суду.

6. Чи відповідає закону залишення скарги без розгляду та повернення її скаржнику з мотивів того, що дисциплінарна скарга не містить посилання на фактичні дані (свідчення, докази), оскільки встановлення порушень декларування суддею є виключною компетенцією Національного агентства з питань запобігання корупції? Надайте відповідь «так» або «ні» і обґрунтуйте

її з посиланням на норми чинного законодавства України та, за необхідності, на практику Вищої ради правосуддя та/чи Верховного Суду.

7. Чи відповідає закону оскарження І. рішення дисциплінарного інспектора до Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя? Надайте відповідь «так» або «ні» і обґрунтуйте її з посиланням на норми чинного законодавства України.

8. Як мав би діяти дисциплінарний інспектор під час попередньої перевірки дисциплінарної скарги І.? Надайте відповідь і обґрунтуйте її з посиланням на норми чинного законодавства України.

9. Яке дисциплінарне стягнення мав би запропонувати дисциплінарний інспектор у разі встановлення вчинення суддею С. відповідних дисциплінарних проступків? Надайте відповідь і обґрунтуйте її з посиланням на норми чинного законодавства України та, за необхідності, на практику Вищої ради правосуддя та/чи Верховного Суду.

Екзаменаційний модуль № 3

До Вищої ради правосуддя надійшла дисциплінарна скарга на суддю Н-ського апеляційного суду Б., подана громадянином І. – адвокатом, який є захисником обвинуваченого О. у кримінальному провадженні №_1.

Згідно з викладеними у дисциплінарній скарзі обставинами, суддя Б., будучи головуючим при розгляді апеляційної скарги на вирок суду за обвинуваченням І., під час судового засідання 12 квітня поточного року допустив численні порушення вимог кримінального процесуального законодавства та суддівської етики.

Так, під час заявлення захисником клопотань головуючий відмовив у заслуховуванні обґрунтування кожного з них, вимагаючи лише перелічити, про що просить сторона захисту. Під час наради суддів щодо вирішення клопотань сторони захисту, яка відбувалася в залі судових засідань без видалення до нарадчої кімнати, хтось із суддів забув вимкнути мікрофон і було чути окремі фрагменти обговорення, зокрема такі слова головуючого: «Будемо відмовляти... я вже все обговорив з прокурором». Після цього у задоволенні всіх шести клопотань сторони захисту було відмовлено. У зв'язку із цим скаргник вважає, що суддя Б. мав позапроцесуальне спілкування з прокурором, яке вплинуло на його позицію у справі.

Під час дослідження речового доказу за участю спеціаліста головуючий постійно обмежував сторону захисту у поставленні спеціалісту питань. Загалом, із 17 поставлених питань 13 або понад 75 % було знято з розгляду за власною ініціативою головуючого з тих підстав, що вони, на думку головуючого, не стосуються дій, які виконував спеціаліст під час дослідження речового доказу. При цьому деякі питання знімалися головуючим ще до того, як захисник встиг їх сформулювати. Так, на питання захисника: «Поясніть мені...», головуючий зазначив: «Знімається питання». На пояснення захисника: «Я ще не задав питання», головуючий відповів: «Ви задаєте дурні

питання, затуляє процес, не морочте голову суду і спеціалісту». При цьому жодне із поставлених прокурором питань спеціалісту не було знято.

Крім того, під час виступу у судових дебатах захисника О. головуючий запитав, скільки часу йому необхідно для завершення його промови, на що той відповів, що потрібна година. Головуючий встановив час для завершення виступу – 20 хвилин, після спливу якого перервав захисника та надав слово прокурору, який взагалі не обмежувався головуючим у часі виступу в судових дебатах.

З огляду на це, на думку скаржника, в діях судді наявні ознаки дисциплінарних проступків, передбачених підпунктами «г», «г» пункту 1, пунктами 3 та 5 ч. 1 ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Дисциплінарна скарга містила посилання на фактичні дані, а саме відеозапис судового засідання, зроблений на мобільний телефон адвоката І.

За результатами попередньої перевірки дисциплінарної скарги, дисциплінарний інспектор Вищої ради правосуддя, визначений автоматизованою системою розподілу справ для попередньої перевірки відповідної дисциплінарної скарги (далі – дисциплінарний інспектор) залишив скаргу без розгляду та повернув її скаржнику, мотивуючи це такими аргументами:

1) до скарги не додані документи, які підтверджують повноваження адвоката І. на її подання, а саме свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю та ордер, договір із захисником або доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги, а тому її слід вважати поданою з порушенням порядку, визначеного Законом України «Про судоустрій і статус суддів»;

2) скарга не містить належного посилання на фактичні дані, оскільки наданий заявником відеозапис судового засідання не є офіційним;

3) під час перевірки було встановлено, що судові рішення у цій справі було оскаржено стороною захисту до Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду на підставі істотних порушень вимог кримінального

процесуального закону, про які зазначено у дисциплінарній скарзі, а тому доводи останньої можуть бути перевірені виключно судом вищої інстанції в порядку, передбаченому процесуальним законом.

Питання:

1. Чи наявні в діях судді Б. ознаки дисциплінарного проступку, передбаченого пп. «г» п. 1 ч. 1 ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (порушення засад рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом, змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості)? Надайте відповідь «так» або «ні» і обґрунтуйте її з посиланням на норми чинного законодавства України.
2. Чи наявні в діях судді Б. ознаки дисциплінарного проступку, передбаченого пп. «г» п. 1 ч. 1 ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (незабезпечення обвинуваченому права на захист, перешкоджання реалізації прав інших учасників судового процесу)? Надайте відповідь «так» або «ні» і обґрунтуйте її з посиланням на норми чинного законодавства України.
3. Чи наявні в діях судді Б. ознаки дисциплінарного проступку, передбаченого п. 3 ч. 1 ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»? Надайте відповідь «так» або «ні» і обґрунтуйте її з посиланням на норми чинного законодавства України та, за необхідності, на Бангалорські принципи поведінки суддів та/чи на Кодекс суддівської етики.
4. Чи наявні в діях судді Б. ознаки дисциплінарного проступку, передбаченого п. 5 ч. 1 ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»? Надайте відповідь «так» або «ні» і обґрунтуйте її з посиланням на норми чинного законодавства України.
5. Чи відповідає закону і фактичним обставинам залишення скарги без розгляду та повернення її скаржнику з мотивів, що скарга подана з порушенням порядку, визначеного Законом України «Про судоустрій і статус

суддів»? Надайте відповідь «так» або «ні» і обґрунтуйте її з посиланням на норми чинного законодавства України та, за необхідності, на практику Європейського суду з прав людини, Вищої ради правосуддя та/чи Верховного Суду.

6. Чи відповідає закону і фактичним обставинам залишення скарги без розгляду та повернення її скаргнику з мотивів, що скарга не має належного посилання на фактичні дані? Надайте відповідь «так» або «ні» і обґрунтуйте її з посиланням на норми чинного законодавства України та, за необхідності, на практику Європейського суду з прав людини, Вищої ради правосуддя та/чи Верховного Суду.

7. Чи відповідає закону і фактичним обставинам залишення скарги без розгляду та повернення її скаргнику з мотивів, що доводи скарги можуть бути перевірені виключно судом вищої інстанції в порядку, передбаченому процесуальним законом? Надайте відповідь «так» або «ні» і обґрунтуйте її з посиланням на норми чинного законодавства України та, за необхідності, на практику Європейського суду з прав людини, Вищої ради правосуддя та/чи Верховного Суду.